

Ret, naar han sagde, at Affattelsen ved første Diekast saa at sige aabnede Muligheden af tvende Fortolkninger. Paragraphen begynder jo nemlig med at sige, at Betingelsen for, at hele Commissionen bliver sat i Virksomhed, er, at Noget af et Sogns Beboere anseer sig berettiget til at erholde enbeel af den Sognet tillagte Anpart i Udmarksjorberne; saa skal han, under Fortællelse af sin formæentlige Ret, anmeldte, at han agter at gjøre denne Ret gjældende ad retslig Veie. Naar saaledes Noget har anmeldt at ville gjøre et retligt Krav paa en særlig Andeel i Udmarksjorberne, saa beskikker Kongen en Commission. Og hvad er denne Commissions Opgave? Man vil see af den vedtagne Paragraph, at den bestikkes af Kongen til en Afgjørelse af de anmeldte Krav — der maa vi jo aabenbart søge Bestemmelsen af Commissionens Formaal, — altsaa til at afgjøre de reiste Retstrav, og paa lige Maade fastholdes fremdeles dette, naar det følgende 3die Stykke begynder med: „Saa snart disse Andragender ere komne Commissionen i hænde, har den i hvert Sogn for sig, hvor der af Noget er reist Sag i den omhandlede Henseende, altsaa, naar Noget har gjort Retstrav paa særlig Andeel i Udmarksjorber, saa begynder Commissionens Virksomhed. Det er den første Deel af Paragraphen, men nu kommer den anden Deel. Den anden Deel paalægger Commissionen at tilveiebringe mindelig Overenskomst, og mindelig Overenskomst, „om fornødent ved Forhandling med Sognestandsforstanderflabet og samtlige Sognets faste Beboere, saavel Harkornseiere som Huusmænd“; der kunde man endnu være i Tvivl, men læser man videre, saa er Tvivl umulig. Naar der nemlig staaer: „Opnaaes mindelig Overenskomst ikke, bliver Sagen, efterat der har været givet Parterne“ — nu kommer det frem, hvad det egentlig er, der skal foregaae — „hvortil henføres ikke blot de enkelte Beboere i Sognet, der maatte formene at have forskjellige Interesser og Rettigheder at gjøre gjældende, men tillige Sognestandsforstanderflabet paa Communitens Vegne, Veilighed til at fremsætte og begrunde deres Paastande under en saavidt muligt summarisk Proces.“ Saa skal Alt dette afgjøres af Commissionen ved en

endelig og upaaankelig Dom. Kunde der, hvad jeg ikke troer, naar man seer det Hele samlet, være nogen Tvivl om Meningen, saa bortfalder i alt Fald Tvivlen fuldstændigt, naar man læser, hvad der er voteret ud, idet det nemlig der hed: „Saa fremt Commissionen imidlertid maatte komme til det Resultat, at Udmarksjorden ikke bør tillægges Communiten som saadan, men derimod udskiftes mellem Sognets faste Beboere, bliver det at fastholde, at hertil henregnes saavel Harkornbrugere som Huusmændene, imellem hvilke den til Sognet tillagte Udmarksjord derfor i saa Fald bliver at fordele, i det Forhold mellem de Lodtagende, som Commissionen efter de tidligere stedfundne Brugsretsforhold finder retfærdigt og billigt.“

Nu kunde det høie Thing jo maaffee tænke: Ja, det er voteret ud, altsaa maa denne Udvotering betyde, at man skal forstaae det paa den snævrere Maade. Nei, mine Herrer, det er voteret ud, ikke som forkasteligt, men som overflødig; det er voteret ud, ikke som Noget, man var imod, men som Noget, der i den Grad var selvfølgelig, at det ikke behøvedes, at det kun vilde være en Veiledning, en ikke ganske heldig eller fornøden Instruction. Folkethingets Mening har altsaa utvivlsomt været den, at der her skulde bestikkes en overordentlig Myndighed, der, lad mig sige det med saa Ord — det er noget ganske Eiendommeligt — skulde paa eengang være, ikke blot Forligscommission og Domstol — det er nu endda ikke saa eiendommeligt — men derhos paa samme Tid Landvæsencommission og Høiesteret. (Lohmann: Og Rigsbag!). Ja, det har jeg ikke sagt, det overlader jeg til det ærede Medlem. Den skulde altsaa paa eengang være Høiesteret og Landvæsencommission; det er tilvisse noget aldeles Eiendommeligt. Spørger man mig nu, om det er ugjørligt, siger jeg: Nei, det er ikke ugjørligt, og denne Sags Forqvalling — og det maa vel siges, den Forqvalling, som tildeels netop skyldes offentlige Myndigheder — opfordrer ganske vist til heroiske Cure, og det er aldeles klart, at jo længere Tid der gaaer hen, desto mere vil der endog blive gjort Forsøg paa at forhindre, at den heroiske Cur kan øve nogen Virkning. Man vilde, det Bedste, man kunde, søge at fikke sig imod en fornuftig